

Brez zavesti ne bo uspeha

Konec januarja letos so delegati republiške skupščine po dolgotrajnih predhodnih razpravah le sprejeli Zakon o stanovanjskem gospodarstvu. V njem je zapisano skoraj vse, kar zadeva družbenoekonomske odnose na stanovanjskem področju, pa tudi nekaj zelo konkretnih določil je vmes. Tu imam v mislih člen, ki govori o delih in opravilih v zvezi z gospodarjenjem s stanovanji in stanovanjskimi hišami, z vzdrževanjem, pa o delu hišnih svetov in zborov stanovalcev – skratka o čisto konkretnih problemih, ki se nas še kako tičejo, o stvareh, ki nam, kot večini sodobnega človeštva, strpanega v betonske silose, tako ali drugače vsiljujejo svoje zakonitosti z grenkobami in sladkostmi vred.

Zakon je seveda nov, novcat, saj je zagledal luč sveta šele konec letošnjega januarja in težko je pričakovati, da bi stopil v praktično veljavo kar čez noč. Stvari so šle do sedaj vse preveč po že ustaljenih in večkrat vijugastih poteh, da bi jim lahko kar v hipu spremenili smer in tok. Kaj takega, če smo čisto odkriti, zakon niti ne zahteva, vsaj v praksi ne.

Ivan Pogorevcnik: Še tako dober zakon ne more napraviti čudeža

Foto: T. B.

Na temo »stanovanjski zakon v praksi« smo se pogovarjali z Ivanom Pogorevcnikom, predsednikom hišnega sveta stanovanjske stolpnice na Hrvatskem trgu 2. Hiša ima enainpetdeset stanovanj, od katerih sta le dve v zasebni lasti.

● Nesklepčni zbori stanovalcev

»Novo sprejeti zakon o stanovanjskem gospodarstvu«, je začel Ivan Pogorevcnik, »smo pričakovali z dokajšnjo nestrpnostjo, zlasti tiste njegove člene, ki govorijo o delu in pristojnostih hišnega sveta, hišne ter stanovalske samouprave. V uradnem listu je vse lepo zapisano, lepše ne bi moglo biti. Vendar nam praksa kaže dokaj drugačno podobo. Odkar sem predsednik hišnega sveta, se še enkrat ni zgodilo, da bi bil zbor stanovalcev sklepčen. Največ trinajst predstavnikov od enainpetdesetih nam je uspelo naštetih na zborih. Tistih najglasnejših in največjih nergačev na zbere ni bilo nikoli.

Po novem zakonu določa po enega delegata iz vsakega stanovanja v zbor stanovalcev, a močno dvomim, da bo sam zakon k temu kaj pripomogel. Dokler samoupravljalska zavest stanovalcev ne bo na primerni višini, še tako dober zakon ne more napraviti čudeža.«

Naj vmes dodamo, da je pred tremi leti, ko je Ivan Pogorevcnik prevzel funkcijo in posle predsednika hišnega sveta stolpnice na Hrvatskem trgu 2, našel porazno stanje, takò na samem posloplju kot v poslovanju hišnega sveta. Celo časopis Delo je objavil sliko in porogljiv podpis na račun vhodnih stopnic, ki so bile v takšnem stanju, da so postale za uporabo že nevarne. Dvigala niso imela uporabnega dovoljenja, stanje v obeh kletnih etažah je bilo takšno, da je zaradi navlake prišlo do požara. Zanetil ga je pijanček, ki je tam prenočeval. Podobne grozljivke bi lahko še naštevali. Skratka, predsednik hišnega sveta je stal pred nevarnimi nalogami, ki jih je bilo treba razrešiti, bodisi z zakonom ali brez njega v roki. In razrešil jih je, vendar ne sam, ampak s pomočjo res prizadevnih in pridnih članov odbora hišnega sveta. Pri tem so bili več ali manj prepuščeni svoji lastni pobudi in iznajdljivosti. Na kakšno izdatnejšo pomoč zbora stanovalcev, ki je bil vedno nesklepčen, seveda ni bilo moč računati.

● Delo predsednika po novem

»Če natanko razmislimo«, je povzel Ivan Pogorevcnik, »delo hišnega sveta v ničemer ni izgubilo niti pristojnosti, kaj šele težavnega položaja predsednika. Še naprej bo potrebno veliko truda, veliko prostega časa bo šlo za prizadevanje okrog hiše in za njo in mislim, da bomo skupaj z odborom (morda tudi z delegati zbora stanovalcev, op. pis.) dosegli cilje, ki smo si jih zadali. Uspelo nam je rešiti domala vse probleme, ki so se pojavili takrat, ko smo prevzeli stolpnico v stanju, ko so bili potrebni skorajda nujni ukrepi. Uspelo nam je počistiti in sprazniti kleti, pri čemer moram reči, so se nekateri stanovalci vedli zelo neodgovorno in sebično; opravili smo generalno popravilo dvigal, uredili skupinsko anteno za pet programov, ki prej tudi ni delala, preplekali celotno notranjost posloplja, čaka pa nas še ureditev požarne varnosti, s tem da bodo vsi hidranti po nadstropjih dobili cevi, pa aparate za suho gašenje. Iz lastne prakse vem, da po zadnjih dogodkih v Javnih skladiščih požarna inšpekcija nikomur več ne bo gledala skozi prste in res ne bi radi, da bi naš hišni svet prišel pod prisilno upravo.«

● Stvari mimo hišnega sveta

V členih 75 in 76 novega zakona o stanovanjskem gospodarstvu so tudi besede o sprejemanju srednjeročnega plana na področju gospodarjenja s stanovanjsko hišo. Le tega naj bi sprejel zbor stanovalcev, na katerem bo enkrat le moralo priti do sklepčnosti.

Je pa v teh dveh členih tudi določilo, resda megleno, da hišni svet sklepa pogodbe z lastniki stanovanj in imetniki stanovanjske pravice. Prav tu pa se je na Hrvatskem trgu zataknilo. Pred časom je prišlo do ilegalne vselitve in kljub vsem protestom predsednika hišnega sveta se ni nič uredilo.

Kakorkoli že – zakon je enak za vse, vsaj bil bi naj, in od stopnje samoupravne zavesti in vesti stanovalcev je odvisno, ali ga bomo spoštovali, ali kršili. Zaželeno bi bilo tisto prvo.

Delo zaradi malomarnežev

Če bi vsaka krajevna skupnost imela komunalnega redarja, bi se bržkone precej manjkrat jezili na zasmetene ali zaledenele pločnike, na polomljena igrala, razbite luči in tako dalje. Možakar v zeleni kapi in z izostrenim pogledom, ki v krajevnih skupnostih Stara Ljubljana in Trg osvoboditve bedi nad vsem tem in še nad čem, je Franjo Gašperlin. Z njim smo se pomenkovali, da bi nam povedal o svojem poklicu in ne nazadnje pokazal tudi na naše napake, ki jih neradi priznavamo.

»Takole je, moja služba je zaradi malomarnih, ne pa redoljubnih ljudi,« je poudaril že na začetku in s tem tudi zadel v bistvo svojega dela.

Vsako jutro ob osmih, ne glede na vreme, Franjo Gašperlin ubira svoje izhrojene poti po ljubljanskih ulicah, da bi bile bolj čiste in bolj urejene, kakor so.

»Pregledam odtočne kanale, ali ni slučajno kak odtok zamašen; ali je kaka ulična svetilka razbita, je vse v redu z električno, plinsko napeljavo, kako je z otroškimi igriščem...« je

pse in mačke. A tudi komunalni delavci niso nedolžni. Spočetka so obljubili, da bodo pobirali smeti tudi po vežah, a je ostalo le pri besedah. Včasih jih sploh pozabijo pobrati. Najslabše je na Starem trgu, kjer so ulice ozke, večkrat zatrpane z avtomobili in smeti ostajajo tudi podnevi na pločnikih.«

– Kaj storite vi kot komunalni redar?

»Če so smeti kje raztresene, na to opozorim dnevnega delavca Javne higijene. To je Mustafa Balčinović, vesten človek, s katerim dobro sode-

naševal in dodal, da pozna že na pamet vse telefonske številke delovnih organizacij, ki so dolžne popraviti, če je kaj pokvarjeno.

– Je vaše delo lažje poleti ali pozimi?

»Pozimi je včasih neprijetno, ko je mraz, megla in led. Nanj moram čisto opozarjati hišne svete v posameznih ulicah. V treh primerih sem jim moral zagroziti z inšpekcijsko službo, ker niso pravočasno odstranili ledu na pločnikih.«

»No,« jih je potem opravičil, »v nekaterih hišah so dopoldne samo starejši ljudje, ki ne zmorejo tega dela in zato čakajo popoldneva, ko se vrnejo z dela mlajši stanovalci. Ti potem počistijo, kar je za počistiti. Ker ledu ne smejo posipati s pepelom, smo jim na krajevni skupnosti letos ponudili sol. Nekajkrat sem tudi sam vzel sol in potresel najnevarnejše dele, ker se mi vedno tudi ne ljubi iskati in opozarjati tistih, ki naj bi bili za to opravilo zadolženi.«

– Kaj vam povzroča največ preglaavic?

»Največja nadloga so avtomobili, ki čisto zaprejo pot tudi smetarskim vozilom, da ne morejo do zbirališča vrečk.«

– Kaj pa raztresene vrečke?

»To je žalostna slika našega mesta. Ljudje se ne držijo reda in čisto prinašajo vrečke prezgodaj na ulico, da so predmet zabave ali nerodnosti mimoidočih ali idealno mrhovišče za

lujeva. Naštem mu, kje je potrebna metla in gre tja. Tudi sam se pritožuje, da so ljudje malomarni in da mora brez potrebe pometati za njimi.«

Kjer je posebej hudo, krajevna skupnost opozori hišni svet, naj kaj ukrene, da bi se ljudje držali reda. Podobna opozorila pa romajo tudi na komunalno podjetje.

– Na koga ste še posebej jezni?

»Na tistega, ki ga ne morem za ušesa. To je objestna mladež, ki se ga napije in ponoči troši svoje moči za razgrajanje po ulicah, razmetavanje vrečk za smeti, razbijanje luči.«

– Vsa mladina pa ni takšna...

»Na srečo je tista, o kateri govorim, izjema. Po drugi strani pa bi rad pohvalil mladino okoliških šol, od osnovne šole Janeza Levca do tehniške šole in šole za oblikovanje, s katerimi spomladaj očistimo okolico, da je veselje.«

– Ali so se ljudje na vas že navadili?

»Veseli sem, da upoštevajo moje delo. Če opozorim koga, naj ne meče papirčkov na tla, ga običajno pobere brez besed. Če pred kakim lokalom kdaj pozabijo pomesti pločnik, samo potrkam na izložbo in že tečejo z metlo na plano,« je odgovoril zadovoljno, ker je človek, ki ljubi red in ker bi rad, da bi vsi meščani tako vestno pazili na pločnike in ulice, kot sicer pazijo na svoja lastna stanovanja. Le na ta način bi naše preljubo mesto postalo belo.

A. A.

DOGOVORI

Gradišče 10, p. p. 191 – Telefon 28-257
in 28-258 – Izhaja štirinajstredno – Naklada 16.500 izvodov

Izdajateljski svet:

Lojze Cepuš – predsednik, člani: Jana Taškar, Dane Robida, Ivo Bogataj, Pavle Pensa, Karel Destovnik, Franc Boštjančič, Ida Rebolj, Dušan Trovovšek

Ureja uredniški odbor:

Robert Blaha, Ivo Bogataj, Zvezdana Kompare, Cveto Pavlin, Anka Štrukelj, Jana Taškar, Brane Žugelj, Jože Sager (odgovorni urednik), Niko Isajević (urednik), Lučka Špat (sekretarka uredniškega odbora), Matija Čož (tehnični urednik).

Rokopisov ne vračamo.
Tisk: ČGP »Delo«, Likoarjeva 1